

NORGES HØYESTERETT

Den 17. mars 2005 avsa Høyesterett dom og kjennelse i

HR-2005-00429-A, (sak nr. 2004/1813), straffesak, anke,

I.

A (advokat Frode Sulland – til prøve)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Pål S. Berg)

II.

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Pål S. Berg)

mot

A (advokat Frode Sulland – til prøve)

III.

A (advokat Frode Sulland – til prøve)

mot

B (bistandsadvokat Anne Cathrine Vogt – til prøve)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Skoghøy**: Saken gjelder fastsettelse av reaksjon for blant annet forsøk på overlagt drap og fullbyrdet overtredelse av straffeloven § 148 – forvoldelse av sprengning hvorved tap av menneskeliv lett kunne forårsakes – samt utmåling av oppreisning til fornærmede. Det sentrale spørsmål ved reaksjonsfastsettelsen er om det er grunnlag for forvaring.
- (2) Drammen tingrett avsa 16. april 2004 dom med slik domsslutning:

- ”1. A, født 30.07.62 dømmes for overtredelse av straffeloven § 233 første og annet ledd jf § 49, straffeloven § 148 første ledd første straffalternativ og straffeloven § 161 første ledd bokstav a jf annet ledd, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til en straff av fengsel i 10 – ti – år. Til fradrag kommer 157 – etthundreogfemtisyv – dager på grunn av utholdt varetekt.
2. A frifinnes for overtredelse av straffeloven § 182 første ledd annet straffalternativ og straffeloven § 342 første ledd bokstav c (tiltalens poster IV og V).
3. A dømmes til å betale erstatning til B som følger:
- Erstatning for lidt og fremtidig tap med 475.000 – firehundreogsyttifemtusen – kroner.
- Ménerstatning med 500.000 – femhundretusen – kroner.
- Oppreisning med 300.000 – trehundretusen – kroner.
4. A dømmes til å betale erstatning til If Skadeforsikring med 151.612 – etthundreogfemtientusensekshundreogtolv – kroner.
5. A dømmes til å betale erstatning til Gjensidige NOR Forsikring med 22.694 – tyvetotusensekshundreognittifire – kroner.
6. A dømmes til å betale erstatning til Gjensidige NOR Forsikring med 282.500 – tohundreogåttitotusenfemhundre – kroner.
7. A dømmes til å betale erstatning til If Skadeforsikring med 26.797 – tyvesekstusensyvhundreognittisyv – kroner.

Før postene 3 til 7 er oppfyllelsesfristen 2 – to – uker. Ved betaling etter forfall påløper forsinkelsesrenter etter forsinkelsesrenteloven § 3 fra forfall og inntil betaling skjer.”

- (3) Domfelte anket til Borgarting lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og erstatningsutmålingen. Påtalemyndigheten anket over reaksjonsfastsettelsen. Lagmannsretten avsa 8. november 2004 dom med slik domsslutning:

- ”1. A, født 30 07 62, dømmes for overtredelse av straffeloven § 233 første og annet ledd, jfr. § 49, straffeloven § 148 første ledd, første straffalternativ, og straffeloven § 161 første ledd, bokstav a, jfr. annet ledd, sammenholdt med straffeloven § 62, til fengsel i 14 – fjorten – år. Til fradrag i fengselsstraffen kommer utholdt varetekt med 364 – trehundreogsekstifire – dager.
- 2.1 A betaler erstatning for lidt og fremtidig økonomisk tap til B med 346 386 – trehundreogførtisekstusentrehundreogåttiseks – kroner.
- 2.2 A betaler menerstatning til B med 600 000 – sekshundretusen – kroner.
- 2.3 A betaler oppreisning til B med 300 000 – trehundretusen – kroner.
- 2.4 A betaler erstatning til If forsikring med 26 797 – tjuesekstusensjuhundreognittisju – kroner.
- 2.5 A betaler erstatning til Gjensidige Nor forsikring med 281 500 – tohundreogåttientusenfemhundre – kroner.

- 2.6 A betaler erstatning til Gjensidige Nor forsikring med 22 694 – tjuetotusensekshundreogtiffire – kroner.**
- 2.7 A betaler erstatning til If forsikring med 151 612 – etthundreogfemti tusensekshundreogtolv – kroner.**
- 2.8 Oppfyllelsesfristen for de i post 2.1 til 2.7 nevnte beløp er 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.**
- 2.9 I tillegg til beløpene angitt i post 2.1 – 2.7 betaler A til henholdsvis B og de der nevnte forsikringselskaper forsinkelsesrente som fastsatt i medhold av forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum, fra forfall til betaling skjer.”**

- (4) Det nærmere saksforhold og domfeltes personlige forhold fremgår av tingrettens og lagmannsrettens dommer.
- (5) Domfelte har anket til Høyesterett over straffutmålingen og utmålingen av oppreisning til fornærmede – lagmannsrettens domsslutning punktene 1 og 2.3. Han har blant annet gjort gjeldende at forsøk skal straffes mildere enn fullbyrdet forbrytelse, jf. straffeloven § 51. Lagmannsretten har lagt til grunn at dersom fornærmede var blitt drept ved eksplosjonen, ville en straff av fengsel i minst 18 år ha vært passende. Når lagmannsretten har fastsatt straffen til fengsel i 14 år, har den etter domfeltes oppfatning ikke gjort tilstrekkelig fradrag i straffen fordi det ikke foreligger fullbyrdet, men bare forsøk på drap.
- (6) For så vidt angår oppreisningen, har domfelte anført at denne ligger på et for høyt nivå. Etter hans syn må det dessuten ved utmålingen tas hensyn til at han er dømt til å betale ménerstatning med kr 600 000, og at fornærmede har fått utbetalt en førerulykkesforsikring på kr 150 000. Domfelte har anført at oppreisningen ikke bør settes høyere enn til kr 80 000.
- (7) Påtalemyndigheten har anket over reaksjonsfastsettelsen og gjort gjeldende at domfelte i stedet for tidsbestemt fengselsstraff bør idømmes forvaring. Dersom forvaring ikke blir idømt, mener påtalemyndigheten at den straff lagmannsretten har utmålt, er riktig.
- (8) Fornærmede har ved sin bistandsadvokat anført at det beløp lagmannsretten har tilkjent i oppreisning, ikke ligger for høyt, og at det ikke er grunnlag for å gjøre noen reduksjon i oppreisningsbeløpet på grunn av ménerstatningen og førerulykkesforsikringen. Oppreisning har et klart pønalt formål, og skiller seg også fra ménerstatning når det gjelder hvilke ulemper den tar sikte på å dekke. I forhold til førerulykkesforsikringen har fornærmede anført at det vil virke støtende om en førerulykkesforsikring som hun har tegnet, skal komme domfelte til gode.
- (9) *Mitt syn på saken*
- (10) Jeg er kommet til at påtalemyndighetens anke må tas til følge, mens domfeltes anke ikke kan føre frem.
- (11) Domfellelsen gjelder følgende forhold:
- (12) Natt til 23. januar 2003 i X forsøkte A etter lang tids forutgående overveielser og forberedelse å drepe sin frasepareerte ektefelle, B, ved å plassere en sprengladning på i underkant av ett kg dynamitt sammen med en kanne med anslagsvis 2,5 liter bensin i

førerretet på hennes personbil, som stod parkert på en parkeringsplass i et boligområde hvor fornærmedes kjæreste bodde. Sprengladningen ble koblet til en utløsermekanisme festet til døren på førersiden. Da fornærmede om morgenen 23. januar 2003 ca. kl. 08.00 åpnet bildøren, ble det utløst en kraftig eksplosjon og brann både i fornærmedes bil og i en bil som stod parkert ved siden av. Fornærmede ble kastet 3–4 meter tilbake av eksplosjonen og ble truffet av en rekke fragmenter. Det tok fyr i klærne hennes. En kvinne som gikk sammen med sitt barn mot parkeringsplassen da eksplosjonen inntraff, kom raskt til stedet. Sammen med en annen fikk hun trukket fornærmede vekk fra de brennende bilene og kastet snø på henne for å begrense brannskadene. Taket på fornærmedes bil ble revet av det øvrige karosseriet i eksplosjonen, og et meget betydelig antall fragmenter fra bilen – herunder bilglass og metallbiter – og gjenstander som lå i denne, ble spredt over et større område.

(13) Bakgrunnen for drapsforsøket var at fornærmede ønsket skilsmisse, men at domfelte ikke ville akseptere det. Dagen før hadde domfelte og fornærmede vært innkalt til megling. Fornærmede hadde møtt, men ikke domfelte.

(14) De skader fornærmede ble påført, er beskrevet slik i lagmannsrettens dom:

”Da fornærmede ankom Sykehuset --- om morgenen 23. januar 2003, hadde hun massive forbrenningsskader, i alt på ca. 25 prosent av kroppen. Mye av dette var annengrads forbrenning, grensende mot tredje grad. Hun hadde videre kuttskadede over hele kroppen, glasssplinter i øynene og omfattende bruddskader i venstre hånd og underarm. Hun var meget smertepåvirket. Intensivbehandlingen måtte etter noen tid stanses som følge av nedkjøling. Situasjonen ble ansett som livstruende.

Fornærmede lå i respirator i en uke og ble behandlet på intensivavdelingen frem til 10. februar 2003. I en kortere periode var hun psykotisk; noe som ikke er uvanlig ved slike påkjenninger. Hun ble utskrevet fra sykehuset 3. april 2003. Fornærmede har i ettertid gjennomgått en rekke operasjoner for øyeskader og bruddskadene, samt omfattende behandling av skadene i venstre hånd og de omfattende hudskadene.”

(15) Domfelte hadde anskaffet sprengstoffet 29. desember 2002 i Y i den hensikt å drepe B. Sprengstoffet ble ervervet fra en entreprenør som hadde oppdrag for domfeltes arbeidsgiver. Domfelte hadde opplyst at han trengte sprengstoff til å fjerne noen steiner ved familiens hytte. Entreprenøren var lite villig til å gi ham sprengstoff, men da domfelte hadde gitt inntrykk av å være sprengstoffkyndig, hadde han – etter at han flere ganger hadde fremsatt ønske om det – fått sprengstoffet utlevert.

(16) For disse handlingene er A dømt for overtredelse av straffeloven § 233 første og andre ledd, jf. § 49 (forsøk på overlagt drap), § 148 første ledd første straffalternativ (forvoldelse av sprengning hvorved tap av menneskeliv lett kan forårsakes) og § 161 første ledd bokstav a (anskaffelse av sprengstoff i den hensikt å begå en forbrytelse).

(17) Jeg behandler først *spørsmålet om forvaring skal idømmes*.

(18) Det er ikke tvilsomt at både domfellelsen for forsøk på overlagt drap og domfellelsen for fullbyrdet overtredelse av straffeloven § 148 omfattes av de forbrytelser som gir grunnlag for forvaring etter straffeloven § 39 c nr. 1. For at forvaring skal kunne idømmes, må imidlertid ytterligere to vilkår være oppfylt: For det første fastsetter loven som vilkår for forvaring at det ”antas å være en nærliggende fare for at lovbrøyteren på nytt vil begå en

slik forbrytelse” som nevnt i § 39 c nr. 1. For det andre er det et vilkår at tidsbestemt straff ”ikke anses tilstrekkelig til å verne samfunnet”, se innledningen til § 39 c.

- (19) I rettspraksis er kravet om gjentakelsesfare – under henvisning til uttalelser i lovforarbeidene – presisert slik at den må være kvalifisert og reell på domstidspunktet, se for eksempel Rt. 2002 side 889, 2003 side 1787 avsnitt 15, 2004 side 209 avsnitt 11, 2004 side 1518 avsnitt 33 og kjennelse 16. desember 2004 (HR-2004-02083-A) avsnitt 11.
- (20) I den foreliggende sak har lagmannsretten lagt til grunn at gjentakelsesfaren bare retter seg mot fornærmede. Dette er påtalemyndigheten enig i. Etter min mening kan imidlertid dette ikke være til hinder for å idømme forvaring såfremt vilkårene for øvrig er oppfylt.
- (21) Ved farevurderingen skal det etter § 39 c nr. 1 tredje og fjerde punktum blant annet legges vekt på den forbrytelse som domfelte har begått eller forsøkt å begå, om han tidligere har begått eller forsøkt å begå forbrytelser som gir grunnlag for å anvende forvaring etter denne bestemmelse, og lovbryterens atferd og sosiale og personlige funksjonsevne.
- (22) Den forbrytelse som er begått, er gruoppvekkende og er – etter en nøye og lang tids planlegging – gjennomført på en utspekulert og særdeles hensynsløs måte. Den er en reaksjon på at fornærmede ønsket en skilsmisse som domfelte ikke ville akseptere. Allerede på en biltur med arbeidskamerater i mars 2002 skal domfelte ha uttalt at han ville ”sprengte kjerringa”, og at han var i stand til å gjøre det på en slik måte at han ikke ville bli tatt. Den måten drapsforsøket er gjennomført på, viser at domfelte ensidig prioriterer egne ønsker og behov – uten noen tanke eller følelse for de lidelser som offeret blir utsatt for, og de skader som kan ramme andre. Fra han begynte planleggingen, til drapsforsøket ble gjennomført, hadde domfelte mange muligheter for å avstå fra å gjennomføre forbrytelsen, men det gjorde han ikke. Den måten forbrytelsen er gjennomført på, og hensikten med forbrytelsen viser etter min mening i seg selv at det foreligger fare for at domfelte på nytt skal begå alvorlige voldsforbrytelser mot fornærmede.
- (23) Det følger av § 39 c nr. 1 fjerde punktum at det ikke er noe vilkår for å idømme forvaring etter denne bestemmelse at domfelte tidligere har begått eller forsøkt å begå forbrytelser som gir grunnlag for forvaring, men at dette er et moment som skal tillegges ”særlig” vekt. I forarbeidene er det fremholdt at forvaring ”som hovedregel bare bør idømmes dersom lovbryteren har begått eller har forsøkt å begå en alvorlig forbrytelse mot liv, helse eller frihet tidligere”. Samtidig blir det imidlertid understreket at det ikke kan ”utelukkes at enkelte tilregnelige lovbytere allerede etter å ha begått én alvorlig forbrytelse som krenket andres liv, helse eller frihet, har vist en så farlig atferd at det av hensyn til beskyttelsen av samfunnet må kunne reageres med forvaring dersom tidsbestemt straff ikke anses for å være tilstrekkelig”, se Ot.prp. nr. 46 (2000–2001) om lov om endringer i straffeloven og i enkelte andre lover, side 31.
- (24) De opplysninger som foreligger om tidligere forhold, er at domfelte allerede i 1999 fremsatte drapstrusler mot fornærmede. Han anskaffet da en mobiltelefon som han fikk registrert på uriktig navn. Nærmest umiddelbart etter anskaffelsen sendte han følgende tekstmelding til fornærmede: ”Nå står du på min liste, og jeg er din død.”
- (25) I 1999 ødela han også et fotografi av henne ved å lage et ”kulehull” i høyre øye.

- (26) Den drapstrussel som ble fremsatt i 1999, hadde etter det lagmannsretten har lagt til grunn, som formål å få fornærmede til å gjenoppta samlivet. Når hun likevel krevde skilsmisse, bestemte han seg for å drepe henne. I begynnelsen av desember 2002, da han var begynt å planlegge drapet, sendte han en tekstmelding til henne med innholdet ”Du skal dø snart”.
- (27) De rettsoppnevnte sakkyndige for lagmannsretten – professor Kjell Noreik og psykiater Steinar M. Hauge – har konkludert med at domfelte lider av en uspesifisert personlighetsforstyrrelse (diagnose F 60.9 i diagnosesystemet ICD-10). I den skriftlige erklæring av 15. februar 2004 til lagmannsretten gav Hauge uttrykk for at de avvikende personlighetstrekk som domfelte hadde, ikke kunne anses dekket av noen diagnose etter diagnosesystemet ICD-10, men under ankeforhandlingen for lagmannsretten endret han oppfatning og la til grunn at domfeltes personlighetsavvik må anses som en uspesifisert personlighetsforstyrrelse etter dette diagnosesystemet. Denne diagnosen blir også lagt til grunn i erklæring av 19. mars 2004 fra Den rettsmedisinske kommisjon. Etter det de sakkyndige har lagt til grunn i erklæringen av 15. februar 2004, gir domfeltes personlighetsavvik seg utslag i ”betydelige aggressive følelser som han ikke fullt ut klarer å beherske”, og som han kan ta ut ”gjennom relativt langvarig planlegging og gjennomføring i forhold til en person han har et problematisk og kontroversielt forhold til”. Både etter det de sakkyndige og Den rettsmedisinske kommisjon har uttalt, er den personlighetsforstyrrelse domfelte lider av, vanligvis stabil over tid og vanskelig å endre ved behandling.
- (28) Forsvareren har anført at den gjentakelsesfare som måtte ha foreligget tidligere, må antas å være blitt redusert på grunn av straffeforfølgningen. Jeg kan ikke se at det foreligger noen holdepunkter for en slik antakelse.
- (29) Etter mitt syn må det etter dette legges til grunn at det i dag foreligger en slik nærliggende gjentakelsesfare som beskrevet i straffeloven § 39 c nr. 1.
- (30) Jeg går så over til å vurdere om tidsbestemt straff må anses tilstrekkelig til å verne samfunnet.
- (31) Ved denne vurderingen må det først tas stilling til hva som i tilfelle vil være den alternative fengselsstraff.
- (32) Lagmannsretten har lagt til grunn at dersom fornærmede var blitt drept, ville fengselsstraffen måtte ha vært satt til minst 18 år. På bakgrunn av at man i så fall ikke bare ville ha stått overfor et gruppevekkende drap, men også en alvorlig overtredelse av straffeloven § 148, mener jeg at det, om drapet var blitt fullbyrdet, kunne ha vært grunnlag for å gå opp mot lovens maksimum – fengsel i 21 år. Jeg finner imidlertid ikke grunn til å gå nærmere inn på dette. For de forhold som A er blitt dømt for, har lagmannsretten utmålt en straff på fengsel i 14 år. Denne straffen kan etter min mening ikke anses for streng. Drapsforsøket ble gjennomført på en slik måte at det, dersom forsøket mislyktes, hadde et stort skadepotensial. Dette skadepotensialet er også i betydelig grad blitt realisert. Som jeg tidligere har redegjort for, kom fornærmede alvorlig til skade, og det var rene tilfeldigheter som gjorde at hun overlevde. Jeg legger etter dette til grunn at den alternative fengselsstraff, dersom det ikke blir idømt forvaring, vil være 14 år.

- (33) Domfelte er født i 1962. Dersom han blir idømt en fengselsstraff på 14 år, vil han etter å ha sonet straffen fullt ut, være rundt 55 år.
- (34) De rettsoppnevnte sakkyndige for lagmannsretten har i sin erklæring av 15. februar 2004 uttalt at en fengselsstraff vil kunne tenkes å påvirke domfelte ”i en slik retning at han i det fremtidige forhold til fornærmede forholder seg slik han blir pålagt av myndighetene”. Muligheten for dette er imidlertid relativt liten. Som jeg tidligere har påpekt, har både de sakkyndige og Den rettsmedisinske kommisjon uttalt at en slik personlighetsforstyrrelse som vi her står overfor, vanligvis er stabil over tid og vanskelig å behandle. Dersom det skal kunne oppnås noe gjennom behandling, forutsetter dette både sterk motivering og behandling gjennom flere år. Det er likevel ikke gitt at personligheten ved en slik behandling vil endre seg i gunstig retning. Ifølge de sakkyndige har enkelte undersøkelser vist at alvorlige personlighetsforstyrrelser også kan bli forverret ved langvarig behandling.
- (35) Ved vurderingen av hvordan situasjonen vil fremstå ved endt soning av en tidsbestemt fengselsstraff, må det i tillegg til de sakkyndiges vurderinger av behandlingsutsiktene, legges vekt på hvordan domfelte etter at fornærmede forlangte skilsmisse, over lang tid planla og holdt fast ved planen om å drepe henne. Selv om fornærmede nå er blitt skilt fra domfelte ved dom etter ekteskapsloven § 23, kan man ikke gå ut fra at domfelte etter endt soning vil anse seg ferdig med henne. Jeg nevner i denne forbindelse at han har en sønn med fornærmede, og at det derfor lett kan tenkes at han etter endt soning kan komme i kontakt med henne. Det intense ønske om hevn som ligger bak drapsforsøket, vil da kunne bli vakt til live. Fornærmede har i bevisopptak for Høyesterett forklart at hun – ut fra sitt kjennskap til domfelte – føler seg 100 % sikker på at han vil komme etter henne. På bakgrunn av måten drapsforsøket ble gjennomført på, har hun etter min oppfatning grunn for en slik frykt.
- (36) Min konklusjon blir etter dette at det etter endt soning av en tidsbestemt fengselsstraff fortsatt vil være fare for at domfelte på nytt skal begå alvorlige voldsforbrytelser mot fornærmede.
- (37) På dette grunnlag er jeg kommet til at A må idømmes forvaring.
- (38) Tidsrammen for forvaringen finner jeg bør settes til 15 år og minstetiden til 10 år.
- (39) Domfelte har frem til i dag sittet til sammen 493 dager i varetektsfengsel. Disse dagene fragår i tidsrammen og minstetiden.
- (40) Etter dette går jeg over til å behandle *domfeltes anke over utmålingen av oppreisningen*.
- (41) Skadeserstatningsloven § 3-5 første ledd bokstav a fastsetter at den som forsettlig eller grovt uaktsomt har voldt skade på person, ”kan – uansett om det ytes menerstatning etter § 3-2 eller standardisert erstatning etter § 3-2a – pålegges å betale den fornærmede en slik engangssum som retten finner rimelig til erstatning (oppreisning) for den voldt tort og smerte og for annen krenking eller skade av ikke-økonomisk art”. Med dette siktes til ”fysiske smerter, angst og psykisk lidelse, plager og ulemper ellers, lengre sykehusopphold, hindring i normal livsførsel mm.”, se Ot.prp. nr. 20 (1991–92) om endringer i straffeloven og skadeserstatningsloven m.m, punkt 6.2.1.

- (42) Bestemmelsene om oppreisning ble tatt inn i skadeserstatningsloven ved lovendring i 1973. Tidligere stod bestemmelsene om oppreisning i straffelovens ikrafttredelseslov § 19 andre ledd og § 21 andre ledd. Før endring av straffelovens ikrafttredelseslov i 1912 var oppreisning betinget av at handlingen var straffbar, og hadde et klart pønalt formål, jf. Dahl: Erstatning og oppreisning for legemsskade (1933), side 102 ff. og Andersen: Skadevoldelse og erstatning, 2. opplag (1974), side 442 ff. Etter at straffbarhetsvilkåret ble fjernet, er tyngdepunktet i begrunnelsen for å tilkjenne oppreisning gradvis blitt flyttet over på behovet for kompensasjon for den påførte krenkelse. Selv om oppreisning fortsatt også er preventivt og pønalt begrunnet, er det i dag kompensasjonsbehovet som er det fremtredende, jf. Rt. 1999 side 1363 på side 1378 og Høyesteretts dom 8. februar 2005 (HR-2005-00202-A) avsnitt 34.
- (43) Ved utmåling av oppreisning skal det etter rettspraksis blant annet legges vekt på handlingens objektive grovhet, skadevolderens skyld, fornærmedes subjektive opplevelse av krenkelsen og arten og omfanget av de påførte skadevirkningene, se Rt. 2001 side 274 og Høyesteretts avgjørelse 19. november 2004 (HR-2004-01925-A) avsnitt 39.
- (44) Fornærmede B, er født i 1967. Hun har et barn med domfelte og et barn fra et tidligere forhold. Disse er henholdsvis ca. 10 og 18 år gamle.
- (45) Jeg har tidligere gjengitt lagmannsrettens beskrivelse av de skader som fornærmede ble påført ved drapsforsøket.
- (46) Ved lagmannsrettens dom ble hun tilkjent ménerstatning med kr 600 000 på grunnlag av en medisinsk invaliditetsgrad på grunn av drapsforsøket på i hvert fall 60 %. Hun hadde fra tidligere en medisinsk invaliditet på 20 % som følge av en nakkeskade etter et biluhell.
- (47) De smerter som fornærmede er blitt påført som følge av de skader hun fikk ved eksplosjonen, er ubeskrivelige. Hun har hatt et langvarig sykehusopphold, gjennomgått en rekke operasjoner og er fortsatt avhengig av behandling flere ganger i uken. Som følge av drapsforsøket har hun også fått betydelige angstproblemer og føler seg trist og bitter. Brannskadene på kroppen klør og brenner fortsatt sterkt og må smøres med fuktighetskrem flere ganger om dagen. Gjenværende glassbiter i ansiktet og på kroppen må fjernes etter hvert som de kommer ut. Glassbiter i øynene har vært fjernet i flere omganger, og hun må fortsatt fjerne flere. Hun er påført varig skade på høyre øye og har fått svekket syn.
- (48) Som det fremgår av det jeg har sagt, skal det ved utmålingen av oppreisningen også legges vekt på domfeltes skyld. I denne forbindelse finner jeg grunn til å fremheve at drapsforsøket er begått med overlegg etter lang tids planlegging og gjennomført på en gruppevekkende måte. Jeg viser her til den beskrivelse jeg tidligere har gitt.
- (49) Fornærmede har på grunnlag av de skader hun er blitt påført, fått utbetalt en førerulykkesforsikring på kr 150 000. Jeg finner det klart at det ikke er grunnlag for å gjøre noen reduksjon i oppreisningsbeløpet på grunn av denne. Det kan etter min oppfatning heller ikke gjennomføres noen reduksjon på grunn av tilkjent ménerstatning. Ménerstatning skal kompensere for redusert livsutfoldelse på grunn av en varig og betydelig medisinsk skade, mens oppreisning for tort og svie – som det fremgår av det jeg har sitert fra Ot.prp. nr. 20 (1991–92) punkt 6.2.1 – skal kompensere for ”fysiske smerter, angst og psykisk lidelse, plager og ulemper ellers, lengre sykehusopphold, hindring i

normal livsførsel mm.”. Selv om det finnes et grensefelt mellom ménerstatning og oppreisning hvor disse erstatningsformene kan gli noe over i hverandre, tar de som utgangspunkt sikte på å kompensere for forskjellige former for ulemper. Ménerstatning og oppreisning må derfor etter mitt syn behandles uavhengig av hverandre.

- (50) Lagmannsretten har fastsatt oppreisningsbeløpet til kr 300 000. På grunnlag av en samlet vurdering av de skader, smerter og ulemper som fornærmede er blitt påført, og domfeltes skyld, mener jeg at fornærmede må tilkjennes et slikt beløp.
- (51) Domfeltes anke over lagmannsrettens utmåling av oppreisningen må etter dette forkastes.
- (52) Jeg stemmer for denne

DOM OG KJENNELSE :

1. I lagmannsrettens dom – domsslutningen punkt 1 – gjøres den endring at straffen settes til forvaring etter straffeloven § 39 c med en tidsramme på 15 – femten – år og en minstetid på 10 – ti – år.

Til fradrag i tidsrammen og minstetiden går 493 – firehundreogtittre – dager for varetektsfengsel.

2. Domfeltes anke over lagmannsrettens dom for så vidt angår oppreisning til B – domsslutningen punkt 2.3 – forkastes.

- (53) Dommer **Coward**: Jeg er enig med førstvoterende i at den domfeltes anke ikke kan føre frem – verken når det gjelder anken over oppreisningserstatningen eller anken over straffutmålingen.
- (54) Men jeg er kommet til at heller ikke påtalemyndighetens anke bør føre frem, det vil si at det etter min mening ikke er riktig å idømme forvaring. – Det er ikke tvilsomt at vilkåret i straffeloven § 39 c nr. 1 om at den domfelte skal ha begått eller forsøkt å begå en alvorlig voldsforbrytelse, er oppfylt. Jeg er videre enig med førstvoterende i at også det andre vilkåret i § 39 c nr. 1 bør anses oppfylt – vurdert per i dag bør det anses å foreligge en slik nærliggende gjentakelsesfare som bestemmelsen krever.
- (55) Det jeg ser annerledes på enn førstvoterende, er grunnvilkåret i § 39 c – at tidsbestemt straff ikke anses tilstrekkelig til å verne samfunnet. Jeg bygger da på at lengden av fengselsstraffen skal være 14 år, slik lagmannsretten har fastsatt, og kan vise til førstvoterendes bemerkninger om dette. Behovet for samfunnsvern skal vurderes ut fra en forutsetning om at straffen sones fullt ut, se Høyesteretts kjennelse 16. desember 2004 avsnitt 11.
- (56) Både tingretten og lagmannsretten er kommet til at det etter soning av en langvarig fengselsstraff ikke lenger vil foreligge en gjentakelsesfare som kan begrunne forvaring. Begge instanser har vist til de sakkyndiges uttalelser og lagt til grunn at den domfeltes aggresjon og sjalusi i forhold til den tidligere ektefellen vil avta i løpet av en så langvarig soning som det her er tale om. Det er samtidig lagt til grunn at det ikke er relevant gjentakelsesfare overfor andre enn henne. Jeg er kommet til at dette må være en riktig

vurdering. Det at de sakkyndige ser den domfeltes personlighetstrekk som lite mottakelige for behandling, kan ikke være til hinder for at hans negative følelser overfor den tidligere ektefellen avtar i styrke over mange år. Et visst moment kan det også være at overfor en lovovertreder som den domfelte, som planla sin ugjerning over tid og med sikte på å skjule sporene, skulle det ventes å virke avskrekkende å vite at han øyeblikkelig ville komme i søkelyset hvis noe igjen skjedde med hans tidligere ektefelle. – Min konklusjon er etter dette at lagmannsrettens vurdering er riktig når den ikke har idømt forvaring, men en tidsbestemt reaksjon av fengsel i 14 år.

- (57) Dommer **Matningsdal:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Skoghøy.
- (58) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (59) Dommer **Gjølstad:** Likeså.
- (60) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

DOM OG KJENNELSE:

1. I lagmannsrettens dom – domsslutningen punkt 1 – gjøres den endring at straffen settes til forvaring etter straffeloven § 39 c med en tidsramme på 15 – femten – år og en minstetid på 10 – ti – år.

Til fradrag i tidsrammen og minstetiden går 493 – firehundreogtittre – dager for varetektsfengsel.
2. Domfeltes anke over lagmannsrettens dom for så vidt angår oppreisning til B – domsslutningen punkt 2.3 – forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: